

GENÇ YETİŞKİNLERİN ROMANTİK İLİŞKİLERDE YAŞANAN İSTİSMAR DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Hümevra SARAÇ¹

Makalenin Geliş Tarihi: 05.02.2021

Yayına Kabul Tarihi: 08.03.2021

Online Yayınlanma Tarihi: 07.06.2021

Bu çalışmanın amacı, genç yetişkinlerin hem romantik ilişkilerinde istismar davranışlarında bulunma hem de istismar davranışlarına uğrama nedenlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Çalışma grubunu, Türkiye'de farklı üniversite ve bölümlerde öğrenim gören ve amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen toplamda dokuz kadın genç yetişkin oluşturmaktadır. Seçilen kadın genç yetişkinler 20-24 yaş arasındaki öğrencilerden oluşmaktadır. Nitel yöntem ile yapılan bu çalışmada, görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen ve alanında uzman iki öğretim üyesinin görüşleri alınarak düzenlenen sekiz açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analize tabii tutulmuştur. Analizlerin sonucunda elde edilen bulgular, kadın genç yetişkinlerin romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında yaş, sosyoekonomik düzey, anne-baba tutumu, benlik saygısı, sahiplenme duygusu, boyun eğici tutumlar, stres ve toplumsal cinsiyet rollerinin etkili olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Genç Yetişkinler, Romantik İlişkiler, İstismar Davranışları.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the opinions of young adults about both abusive behaviors in their romantic relationships and the reasons for being abused. The participants consist of nine female young adults selected by purposive sampling method, studying at different universities and departments of universities in Turkey. The female young adults are university students between the ages of 20-24. In this study, which was conducted with the qualitative method, the interview technique was used. As a data collection tool, a semi-structured interview form consisting of eight open-ended questions developed by the researcher by taking the opinions of two expert faculty members was used. The data obtained from the interviews were analyzed with the descriptive analysis method. As a result of the analysis, it was concluded that age, socioeconomic level, parental attitude, self-

¹Yüksek lisans öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, humevrasarac.1@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9205-7658>

esteem, sense of ownership, submissive attitudes, stress and gender roles may be effective in the emergence of abusive behaviors experienced in romantic relationships by female young adults.

Keywords: Young Adults, Romantic Relationships, Abusive Behaviors

GİRİŞ

Birey var olduğu andan itibaren gereksinimlerinin karşılanması için çevresindeki kişiler ile bir ilişki kurma ihtiyacı duyar. Bireyin gelişimsel dönemin özelliklerine göre kurduğu ilişkilerden birisi romantik ilişkilere (Kaya, 2020, s. 34). İnsanın yetişkinlik çağına geçiş dönemi olarak bilinen genç yetişkinlik, romantik ilişkilerin de yoğun olarak yaşandığı bir zaman dilimine tekabül eder. Bu dönem bireyin bilişsel, sosyal ve duygusal olarak gelişiminin yaşandığı üniversite yıllarını kapsamaktadır. Üniversite döneminde deneyimlenen romantik ilişkiler bireyin bahsedilen alanlardaki gelişimlerinde önemli rol üstlenir (Kılınçer, 2012, s. 2). Bu dönemde tecrübe edilen romantik ilişki bireyin yetişkinlik döneminde romantik ilişkilere yönelik inanç, algı ve tutumlarına da yön verme ihtimalini barındırmaktadır. (Kaya, 2020, s. 34).

Bireylerin psikososyal gelişim görevlerinden olan romantik ilişkiler, yetişkinlik döneminde sağlıklı bir ilişki kurabilmeleri için önemli görülmektedir; fakat bireylerin gelişimi için gerekli görülen romantik ilişkilere bireyleri olumsuz etkileyecek istismar davranışları da görülmektedir (Etchevery, Le & Charania, 2008; akt. Kılınçer, 2012, s. 2). Romantik ilişkilere ortaya çıkan istismar davranışları ya da partner şiddeti şiddetin en yaygın olarak görülen türüdür (Uluocak, Gökulu, & Bilir, 2014). Genel olarak istismar davranışları, bireyin gücünü kasıtlı veya kasıtlı olmadan bir başka bireye, gruba ya da topluluğa karşı yaralama, ölüm, psikolojik zarar, yoksunluk ya da bireyin gelişimine zarar verici davranışlar olarak açıklanmaktadır (WHO, 2002, s. 5).

Partner istismarının alan yazın incelendiğinde yakın partner şiddeti, yakın partner istismarı, eş istismarı ya da şiddeti, aile içi şiddet gibi çeşitli kavramlar yerine kullanıldığı görülmüştür (Kılınçer & Tuzlugöl Dost, 2013, s. 16). Farklı kavramlarla ifade edilen romantik ilişkilere yaşanan istismar, hazırlıklı ya da daha önceden hazırlanmamış, zaman zaman eşlerin ya da partnerlerin biri tarafından ya da karşılıklı olarak gösterdikleri, istismara maruz kalan bireye çeşitli yönlerden zarar veren davranışlar şeklinde tanımlanmaktadır (Seçim, 2019, s. 529). Dünya Sağlık Örgütü, romantik ilişkide yaşanan istismar ya da şiddeti ilişki sürecinde fiziksel, cinsel ya da psikolojik zarara yol açan fiziksel güç kullanma, cinsel ilişkiye zorlama, psikolojik istismar ve bir başkasını kontrol altında tutmaya yönelik birtakım davranışlar olarak açıklamıştır (WHO, 2010, s. 11-12). Bir başka ifadeyle romantik ilişkilere istismar, bireylerin ilişki sürecinde meydana gelen cinsel, fiziksel, sözlü ve duygusal kötü davranış ya da ifadeler romantik ilişkide yaşanan istismar ya da flört şiddeti olarak tanımlanmaktadır (Offenhauer & Buchalter, 2011, s. 5). İlgili literatürde yapılan tanımlardan hareketle, flört şiddeti ya da romantik ilişkilere yaşanan istismar bireyin partnerine yönelik zarar verici davranışlarının tümünü içermektedir (Özdere, 2019, s. 316).

Alan yazın incelendiğinde romantik ilişkilere yaşanan istismarın duygusal, fiziksel, cinsel ve ekonomik olmak üzere dört boyutta ele alındığı görülmüştür (Kılınçer, 2012, s. 3). Bu boyutlar arasında şiddet ya da istismarın ilk ve çok kolay dikkat çeken türü fiziksel istismardır. Fiziksel istismar ya da şiddetin bireylerin dikkatini çeken ilk tür olmasının sebebi fiziksel şiddete maruz kalan bireyin uğramış olduğu zararın daha gözle görülür bir şekilde anlaşılabilir olmasıdır. İstismar kavramı, bireylerin zihninde fiziksel ya da somut olarak zarar verici eylemler olarak anlamlandırılırsa da psikolojik ve sözel zarar verici eylemleri de kapsamaktadır (Uluocak, Gökulu, & Bilir, 2014, s. 367).

Fiziksel istismar, bireyin partnerine karşı acı vermek veya yaralamak amacıyla sergilediği davranış, uyguladığı güç şeklinde ifade edilmektedir (Türk, Hamzaoğlu, & Yayak, 2020, s. 75). Fiziksel istismara örnek olarak bireyin partnerine yönelik yumruk atma, tekmeleme, yaralama, ihtiyaç durumunda tıbbi yardım alınmasını engelleme vb. davranışlar gösterilmektedir (Uluocak, Gökulu, & Bilir, 2014, s. 377).

Partnere karşı sergilenen fiziksel istismar davranışlarında geçmişten günümüze birtakım değişiklikler olduğu görülmüştür. İlgili literatür incelendiğinde partnerlerin birbirine karşı sergilediği fiziksel istismar şeklinde nitelendirilebilecek davranışlar arasında kol bükme veya saç çekme, bir duvara çarpma ve kasıtlı olarak yakma veya haşlama eklendi (Demirtaş, 2015, s.28). İlgili alan yazın incelendiğinde cinsel istismar, cinsel şiddet, cinsel saldırganlık, cinsel taciz, flört tecavüzü olarak çeşitli kavramlarla ve şekillerde tanımlanmıştır (Demirtaş, 2015, s.29). Cinsel istismar, bireyin partnerine karşı isteği olmadan, zorlayıcı cinsel davranışlarda bulunması şeklinde açıklanmaktadır (Polat, 2006, s. 26). Cinsel istismara örnek olarak, partnerini isteği dışında cinsel ilişkiye ya da korunmadan cinsel ilişkiye zorlamak, cinsel ilişkide partnerini aşağılayıcı ya da partnerinin istemediği davranışlarda bulunmak, cinsel anlamda zarar verici davranışlarda bulunmak gösterilmektedir (WHO, 2014, s. 8). Duygusal istismar ise psikolojik flört şiddeti, psikolojik saldırganlık, psikolojik- duygusal istismar, sözlü saldırganlık- istismar, psikolojik- duygusal kötü muamele olarak çeşitli kavramlarla ifade edilmekle birlikte bu kavramlar aynı zamanda tanımsal açıdan da herhangi bir farklılığı olmadan birbirlerinin yerine kullanılmıştır (Demirtaş, 2015, s.32). Duygusal istismar, bireyin partnerine yönelik gösterdiği davranışların temelinde psikolojik açıdan zarar vermesi olarak açıklanmaktadır. Bununla birlikte duygusal istismar kapsamında sözel istismara da yer verilmektedir. Sözel istismar bireyin partnerine karşı kullandığı söz ve ifadelerin partnerini korkutma, sindirme ya da cezalandırma amacıyla sözel ifadeleri araç olarak kullandığı tür olarak ele alınmaktadır (Polat, 2006, s. 26). Son olarak ekonomik istismar, bireyin partnerini kendisine ekonomik olarak bağımlı kıldığı, sahip olduğu ekonomik kaynakları partnerine karşı bir yaptırım gücü ya da tehdit aracı olarak kullandığı türdür. Ekonomik istismara örnek oluşturabilecek davranışlar bireyin partnerinin ekonomik özgürlüğe sahip olmasını engellemek, iş hayatında olmasını istememek veya partnerinin istemediği bir işte çalışmaya mecbur bırakmak, partnerinin ekonomik gelirine el koymak vb. olarak açıklanabilir (Can Gürkan & Coşar, 2009, s. 125).

İstismar türlerinden çoğu günümüzdeki romantik ilişkilerde karşılaşılan durumlar olarak görülmektedir. Bireylerin yetişkinlik dönemlerinde sağlıklı ilişkiler kurabilmesi için genç yetişkinlik dönemlerinde yaşadıkları romantik ilişkiler önem arz etmektedir. Buradan hareketle genç yetişkinlerin romantik ilişkilerde yaşadıkları istismar durumlarının ortadan kaldırılması ya da en az zarar ile atlatılması için öncelikle yaşanan istismarın nedenlerini anlamak gerekmektedir. İlgili literatür incelendiğinde, romantik ilişkilerde istismarın meydana gelmesine neden olan birtakım etkenler vardır bu etkenlerden biri partnerlerin anne- baba tutumlarıdır. Partnerlerin ebeveynlerinin baskıcı, otoriter vb. olumsuz anne-baba tutumlarına sahip olması genç yetişkinlik dönemindeki romantik ilişkilerinde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında önemli rol oynamaktadır (Yıldırım & Terzioğlu, 2018, s. 287). Bununla birlikte partnerlerin düşük sosyoekonomik düzeye sahip olması ve buna bağlı olarak bireylerde meydana gelen stres, ilişkilerinde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında sebep olarak gösterilmiştir (Jewkes, 2002, s. 1427). Bir başka etken olarak, toplumun oluşturduğu kadın ve erkek profillerinin, yani toplum tarafından oluşturulan cinsiyet rollerinin romantik ilişkilerde yaşanan istismara sebep olabileceği öngörülmektedir. İstismar davranışlarının ortaya çıkmasında etkili diğer bir etken olan benlik saygısı, kişinin kendisini nasıl değerlendirdiği ya da kendisine verdiği değer şeklinde açıklanmaktadır. Buradan hareketle, partnerlerin sahip olduğu benlik saygısı da yaşadıkları romantik ilişkilerini etkilemektedir (Bakır & Kalkan, 2019, s. 24). Romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında etkili olan partnerlerin yaşı, alan yazında erken evlilik ya da çocuk gelinler ile ilgili araştırmalar dikkate alındığında romantik ilişkilerde özellikle kadınlara yönelik cinsel, ekonomik istismarın ortaya çıkmasında bir sebep olarak görülmektedir (Yüksel & Yüksel, 2014, s. 10). Bir başka etken ise içinde bulunduğumuz kültürde boyun eğici davranışları sık sık saygı gösterme ile benzer anlamda düşünülmektedir. Ancak bunun aksine boyun eğici davranışları, bireyin düşük benlik saygısına sahip olması ve diğerlerinden farklı olan düşüncelerini rahat bir biçimde

ifade edememesi ya da istemediği bir duruma “hayır” diyememesi anlamına gelmektedir. Bu sebeple partnerlerden birinin boyun eğici davranışları sergilemesi istismar davranışlarının ortaya çıkması ve istismar davranışı gösterme sıklığı konusunda etkili olabilmektedir (Arslan Özkan & Özen, 2008, s. 53). Son olarak yapılan araştırmalarda bireylerin yaşadıkları sahiplenme duygusunun kadın ve erkekler tarafından farklı algılandığı ve bu sebeple ilişkilerde istismara yol açan davranışların sergilendiği görülmektedir. İstismar bireylerin sahiplenme duygusuyla hareket ederek partnerine sürekli beraber olunması yönünde baskı yapması, kıyafetine karışması, kontrol etme vb. davranışlar sergilemesi olarak ortaya çıkmaktadır (Fidan & Yeşil, 2018, s. 21).

Alan yazın incelendiğinde genç yetişkinlerin karşılaştıkları sorunlar ve gereksinimler dâhilinde romantik ilişkilerde yaşadıkları çeşitli problem alanlarıyla ilgili yardıma ihtiyacı oldukları görülmüştür (Kılınçer, 2012, s. 10) . Romantik ilişkilerde yaşanan istismar durumları ya da flört şiddeti hem dünyada hem de ülkemizde yaşanan önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bu sebeple romantik ilişkide yaşanan istismar davranışlarının nedenlerini anlamak için yapılan ve yapılacak olan çalışmalar önem arz etmektedir. İlgili literatür incelendiğinde romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının nedenlerine yönelik nitel çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu çalışmada da genç yetişkinlerin hem romantik ilişkilerinde istismar davranışlarında bulunma hem de istismar davranışlarına uğrama nedenlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma nitel yöntem ile ele alınarak elde edilen verilerin alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olan durum deseni ile yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanarak verilerin elde edildiği nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma, bireylerin var olan durumlara yönelik kişisel görüşlerini öğrenmeyi amaçlamakla birlikte bireyin, kendi gizli yönlerini ve bireysel uğraşı sonucunda şekillendirdiği toplumsal sistemlerin derinliklerini fark etmek için oluşturduğu bilgiyi üretme yöntemlerinden birisi şeklinde tanımlanmaktadır (Özdemir, 2010, s. 326). Bu çalışma genç yetişkinlerin günlük romantik ilişkilerdeki istismar davranışlarının ortaya çıkma nedenlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesini amaçladığından nitel araştırma yönteminin durum deseni kullanılmıştır.

Çalışma grubu

Çalışma grubu, 2020-2021 eğitim öğretim yılında İstanbul’da farklı üniversite ve bölümlerde öğrenim görmekte olan dokuz kadın üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 20-24 yaş aralığındaki dokuz kadın genç yetişkin oluşturmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında katılımcıların kendi romantik ilişkilerinde istismar davranışlarına maruz kalmaları ya da yakınlarının romantik ilişkilerinde istismar davranışlarına maruz kalmaları dikkate alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan ve sekiz açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki açık uçlu soruların açık, anlaşılır olmasına ve yönlendirici olmamasına dikkat edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulurken başlangıçta on bir açık uçlu soru hazırlanmıştır. Alanında uzman iki öğretim üyesinin sorular hakkındaki görüşleri de alınmış ve bu görüşler doğrultusunda nihai formdaki açık uçlu soru sayısında azaltmaya gidilmiş, soru sayısı sekiz olarak belirlenmiştir. Formda katılımcılara ait bilgileri öğrenmek amacıyla cinsiyet ve yaşa yönelik demografik bilgiler sorulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulara aşağıda yer verilmiştir.

Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında partnerlerin yaşının rolü ne olabilir?
Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında sosyo-ekonomik düzeyin rolü ne olabilir?

Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında anne- baba tutumlarının rolü ne olabilir?

Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında bireylerin sahip olduğu benlik saygısının rolü ne olabilir?

Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında sahiplenme duygusunun rolü ne olabilir?

Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında boyun eğici tutumlarının rolü ne olabilir?

Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında stresin rolü ne olabilir?

Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi ne olabilir?

Görüşme Süreci

Genç yetişkinlere yöneltilecek sorular önceden araştırmacı tarafından alan yazından edinilen bilgiler doğrultusunda belirlenmiştir. Görüşme çevrimiçi ortamda katılımcıların izni dâhilinde yüz yüze ses kaydı alınarak yapılmıştır. Her bir görüşme yaklaşık olarak 20 dk. sürmüştür. Katılımcıların soruları daha iyi anlayabilmesi için araştırmacı tarafından istismar kavramı açıklanmış ve istismar davranışlarına çeşitli örnekler verilmiştir. Bireylere sorular teker teker okunmuş ve açıklanmıştır. Alınan kayıtların deşifre edilmesinden sonra elde edilen veriler analize tabi tutulmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi için görüşmelerden elde edilen verilerin dikkat çekici bir biçimde ifade edilmesi amacıyla elde edilen verilerden doğrudan alıntılara yer vererek, verilerin özetlenmesini ve yorumlanmasını sağlayan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizinde önceden hazırlanmış araştırma sorularından yola çıkarak bir çerçeve oluşturulmuştur. Oluşturulan bu çerçeveye göre elde edilen veriler dikkate alınmıştır. Oluşturulan çerçeveye göre toplanan veriler araştırmacı tarafından okunmuş ve düzenlenmiştir. Bazı veriler dışarıda kalmış uygun olan veriler ele alınmıştır. Uygun olan verilerden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Araştırmacı tarafından düzenlenen veriler gerekli alıntılara da yer verilerek desteklenmiştir. Verilere ilişkin bulgular araştırmacı tarafından açıklanmış, ilişkilendirilmiş ve anlamlandırılmıştır.

Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Nitel araştırma modelinde yapılan araştırmalarında geçerlik araştırmacının konuya ilişkin araştırdığı olay, durum ya da olguyu olduğu gibi ele alması şeklinde ifade edilirken; güvenilirlik araştırma sonuçlarının inandırıcı olması şeklinde ifade edilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2011, s.255-260). Nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılan çalışmalarda dış ve iç güvenilirlik anlamında alınması gereken birtakım önlemler olabilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2011, s.260).

Çalışmanın geçerliği için araştırmacı öncelikle elde edilen verileri tarafsız bir biçimde değerlendirmeye çalışmıştır. Verileri toplama sürecinde katılımcıların cevaplarının doğru anlaşılıp anlaşılmadığını teyit etmek için sorular sorulmuştur. Çalışma verilerinin yeterli güvenirliliğinin sağlanması için katılımcılar ile online ortamda yüz yüze görüşmeler yapılmış ve ses kaydı alınmıştır. Görüşmelerin ses kaydına alınması verilerin yansız bir biçimde deşifre edilmesini sağlamıştır. Görüşmelere ilişkin detaylar, bulguları ifade edebilme konusunda fayda sağlamıştır.

Çalışmanın güvenilirliği için ise elde edilen verilerin bir bütün olarak değerlendirilebilmesi ve sonuçların doğrulanması amacıyla alanında uzman bir öğretim üyesinin onayına başvurulmuştur. Çalışmada elde edilen verilerin tutarlılığı için çalışmanın yöntem, veri toplama ve analiz aşamaları detaylı olarak verilmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte katılımcılar ile yapılan görüşmelerden doğrudan aktarmalar çalışmanın bulgular bölümünde yer verilmiştir. Bunlara ek olarak yapılan görüşmelerde katılımcılara; çalışmanın amacı, verilerin güvenliği, kimliklerinin gizliliği ve toplanan verilerin sadece ilgili çalışma için kullanılacağı hususunda bilgi verilmiştir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

Etik Değerlendirmeyi Yapan Kurul Adı:

Etik Değerlendirme Kararının Tarihi:

Etik Değerlendirme Belgesi Sayı Numarası:

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde genç yetişkinlerin romantik ilişkilerde ortaya çıkan istismar davranışlarının nedenlerine ilişkin görüşlerinin alınması amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular sorulmuş ve katılımcılarla görüşmede elde edilen veriler olduğu gibi verilmiştir. Görüşmelerde sık tekrarlan veya öne çıkan birkaç veri katılımcı kod isimleri ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

1. Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında partnerlerin yaşının rolü ne olabilir?

K2: "Yaşı küçük olduğu için hayata dair tecrübelerinin az olması karşısındaki kişinin ona istismar davranışları sergilemesine neden olabilir."

K3: "Yaş küçüklüğü, duygusal yoğunluklar sebebiyle bireyler davranışlarını kontrol edemeyebiliyor istismar davranışlarına sebep oluyor."

Katılımcılara göre, romantik ilişkilerde istismar davranışının ortaya çıkmasında partnerlerin yaşının rolü önem arz etmektedir. Katılımcılar özellikle ergenlik döneminde bireylerin duygularını daha yoğun yaşadığını bu sebeple de ergenlerin davranışlarını ve tepkilerini gösterirken birtakım aşırılıklara kaçabileceklerini ifade etmişlerdir. Bu sebeple ergenlik döneminin ve yaşın istismar davranışlarının ortaya çıkmasına neden olabileceğini belirtmişlerdir.

2. Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında sosyo-ekonomik düzeyin rolü ne olabilir?

K2: "Sosyoekonomik düzeyi yüksek olan kişi karşı tarafı ezici davranışlarda bulunabilir. Gelir düzeyi düşük olan kişi küçük düşürücü ve aşağılayıcı birtakım davranışlara maruz kalabilir. Başka bir perspektifle de bakacak olursak gelir düzeyi düşük olan taraf da aslında partnerini maddi anlamda sömürebilir. Onun maddi imkânlarını kendi çıkarları doğrultusunda kullanabilir."

K9: "Bence mesela ekonomik anlamda sorunlar yaşadığında partnerler arasında huzur da bozulur. Birtakım gerginlikler oluşur ve bu gerginlikler sonucunda partnerler birbirlerine karşı sözel ya da fiziksel anlamda zarar verici davranışlarda bulunabilir."

Katılımcılar tarafından, romantik ilişkilerde ortaya çıkan istismar davranışlarında sosyoekonomik düzeyin etkisinin olduğu görüşünü ifade edilmiştir. Katılımcılardan bazıları sosyoekonomik düzeyi daha yüksek

olan bireylerin sosyoekonomik düzeyi daha düşük olan partnerlerini ezici birtakım davranışlar ya da sözel ifadeler sergileyebileceklerini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte çiftin sahip olduğu sosyoekonomik düzey ele alındığında sosyoekonomik düzeyin düşük olması partnerler arasındaki anlaşmazlık ve tartışmaları arttıracığından istismar davranışlarının ortaya çıkmasına neden olabileceği katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

3. Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında anne- baba tutumlarının rolü ne olabilir?

K3: "Çocuk anne babayı rol model aldığı için ileride de kendi romantik ilişkisinde sorunu o şekilde çözecektir."

K4: "Anne babasından çocuk yaşta ne görüyorsa onu uygulamaya başlıyor."

Katılımcılardan alınan cevaplara göre, romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında anne-baba tutumunun etkisi vardır. Katılımcılar, bireylerin çocukluk döneminde ebeveynlerinin tutumlarından etkilendiklerini, çocukların o dönemde anne babalarını rol model alacaklarını belirtmişlerdir. Bireyler rol model aldıkları ebeveynlerinin tutum ve davranışlarını içselleştirecek ve ileriki dönemlerde kendi romantik ilişkilerinde ortaya çıkaracaklardır. Anne-baba tutumlarından otoriter ve baskıcı aile tutumuna sahip olan bireyler anne ve babalarını rol model alarak ileriki dönemde partnerlerine karşı otoriter ve baskıcı tutumlarda bulunarak istismar davranışları sergileyebilir. Diğer yandan baskıcı ve otoriter ebeveyn tutumuna sahip olan ve ebeveynlerinin bu tutumuna boyun eğen birey istismar davranışlarına açık olabileceğinden partneri tarafından da kolayca istismara maruz kalabilir.

4. Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında bireylerin sahip olduğu benlik saygısının rolü ne olabilir?

K4: "Bireyin benlik saygısı düşük ise, karşısındakine saldırgan davranışlarda bulunarak kendi yetersizliğini bu şekilde kapatır."

K6: "Kişi kendisine ne kadar saygı duyuyorsa partnerine de o kadar saygı duyar. Benlik saygısı ne kadar yüksekse bireyin partnerine istismar sayılabilecek hiçbir davranışta bulunmayacaktır."

Katılımcılar, romantik ilişkilerdeki istismar davranışlarının ortaya çıkmasında benlik saygısının etkili olabileceği görüşündedirler. Katılımcılara göre, benlik saygısı bireyin kendini sevmesi ve değer vermesiyle ilgili olduğundan benlik saygısı düşük olan bireyler kendilerini yetersiz hissederler. Bu sebeple benlik saygısı düşük bireylerin kendilerini daha güçlü hissetmek amacıyla partnerine yönelik istismar davranışlarında bulunabileceğini belirtmişlerdir.

5. Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında sahiplenme duygusunun rolü ne olabilir?

K4: "Sahiplenme aslında şey olabilir başkasının üzerinde hüküm kurma. Bunlar da istismar davranışına neden oluyor bir yerde."

K5: "O beni sahipleniyor, kıskanıyor beni sevdiğinden yapıyor diye düşünebiliyor. Ancak bu davranışların artması istismara sebep oluyor bence."

Katılımcılar, romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında sahiplenme duygusunu etkili olabileceği görüşündedirler. Katılımcılar, sahiplenme duygusunun; partneri kısıtlama, kıyafetlerine karışma, sınırlılık getirme vb. davranışlar olarak algılandığını ifade etmiştir. Ancak katılımcılar bireylerin sahiplenme duygusu adı altında partnerlerine istismar uyguladıklarını belirtmiş ve sahiplenme duygusunun yanlış anlaşılmasının da gelecekteki istismar davranışlarının ortaya çıkmasına neden olabileceğini ifade etmişlerdir.

6. Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında boyun eğici tutumlarının rolü ne olabilir?

K3: "Olumsuz pek çok davranış ortaya çıkabilir bu tutum istismar davranışını arttırabilir."

K5: "Her şeyi kabul eden birisi yine istismara uğradığında da aynı şekilde kabul eder, bu davranışları arttırır."

Katılımcılar, romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında boyun eğici tutumlarının etkili olduğu görüşündedir. Katılımcılar, bireylerin bir haksızlık karşısında hayır diyememeleri ya da haklarını savunmamalarının partnerlerinden gelecek olan istismar davranışlarını arttıracığı görüşündedirler.

7. Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında stresin rolü ne olabilir?

K1: "Stres altında çalışan insanlar davranışlarını kontrol edemeyip partnerine olumsuz davranışlar sergileyebilirler."

K2: "Gündelik yaşamında yaşanan stresin davranışına yansır bu da istismara sebep oluyordur."

Katılımcılar, romantik ilişkilerde istismar davranışının ortaya çıkmasında stresin rolü olabileceğini ifade etmişlerdir. Katılımcılar, bireylerin gündelik yaşamda pek çok stres oluşturabilecek durumla karşı karşıya kaldıklarını belirtmişlerdir. Bireylerin stres altında verdikleri tepkilerin kontrolünü sağlayamayabileceklerini dolayısıyla farkında olmadan da olsa partnerlerine yönelik istismar davranışlarında bulunabileceklerini belirtmişlerdir.

8. Sizce romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi ne olabilir?

K2: "Hep ben kıskanırım ben erkeğim bana bir şey olmaz ama sana o gözle bakmazlar. Bu da bir istismar."

K6: "Erkek her şeyi yapabilir kadın ise erkeğine boyun eğmelidir gibi anlayışların istismarı ortaya çıkardığını düşünüyorum".

Katılımcılar, romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi olduğu görüşündedir. Katılımcılar, toplumsal cinsiyet rollerinin kadınların yapabileceklerinin sınırladığını erkeklerin ise yapabileceklerinin daha geniş kapsamlı olması sağladığını böylece kadını erkeklerin gözünde küçük düşürdüğünü belirtmişlerdir. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet rollerinin romantik ilişkilerde istismar davranışlarını ortaya çıkarabileceğini ifade etmişlerdir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bulgular bölümünden de anlaşılacağı gibi çalışma grubunu oluşturan dokuz kadın genç yetişkinden elde edilen veriler sonucunda romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında partnerlerin yaşının, sosyo-ekonomik düzeyinin, anne- baba tutumlarının bireylerin sahip olduğu benlik saygısının, sahiplenme duygusunun, boyun eğici tutumlarının, stresin ve toplumsal cinsiyet rollerinin etkili olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

İlgili alan yazın incelendiğinde romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında bireylerin yaşının etkili olduğu yönünde benzer sonuçlar görülmüştür. Kadınların erken evlilikleri ile ilgili yapılan bir araştırmada kadınların erken evlenmelerinden dolayı cinsellik hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması ve henüz biyolojik gelişimlerinin tamamlanmasından dolayı evlilikte cinsellikten korktuklarını ifade etmişlerdir. Bu korkularından dolayı cinsel birliktelik yaşamak istemeyen kadınların eşleri tarafından cinsel istismara uğradıkları belirtilmiştir (Burcu, vd., 2015, s.85). Çocuk gelinler ile yapılan bir diğer araştırmadan elde edilen sonuçlara göre çocuk gelinlerin yapmış oldukları evliliklerin cinsel yolla bulaşan hastalıklar, erken gebelik, cinsel istismar vb. sonuçları olduğu görülmüştür. Bu sebeple küçük yaşta

gerçekleştirilen evlilikler sonucunda, özellikle cinsel, fiziksel ve ekonomik istismar ortaya çıkmaktadır (Boran, vd., 2013, s.60). Yapılan bir başka çalışmada erken evlilik yapmış olan kadınların cinsel hayatının önemli düzeyde bozulduğu sonucuna ulaşılmıştır (Güneş, vd., 2016, s.68). Yapılan bu araştırma sonuçlarından elde edilen verilerden hareketle erken yaşta romantik ilişki yaşamanın özellikle kadınlar üzerinde istismar gibi olumsuz sonuçları olduğu görülmüştür. Erken yaşta romantik ilişki yaşayan bireyler romantik ilişkilere yönelik bilgi sahibi olmadığından ilişki içerisinde istismar olarak nitelendirilebilecek davranışlar sergileyebilmektedirler. Dolayısıyla erken yaşta yapılan evliliklerin istismar davranışlarının ortaya çıkmasında bir neden olabileceği söylenebilir.

Alan yazın incelendiğinde romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında sosyoekonomik düzeyin etkili olduğu yönünde benzer sonuçlar görülmüştür. Yapılan araştırmalarda yoksulluk ve beraberinde oluşan stresin flört şiddetine önemli etkisi vardır. Şiddet, tüm sosyoekonomik gruplarda oluşa da bazı ülkelerde bilhassa alt sosyoekonomik gruplarda flört şiddetinin daha sık ve şiddetli olduğunu söylemek mümkündür (Jewkes, 2002, s.1426). Kadınların finansal bağımsızlığının olması bazı durumlarda koruyucu bir faktör olmakla birlikte bazı durumlarda partnerinin çalışmayıp kadının çalışıyor olması ve çalışma koşulları, beraberinde ek riskler getirebilmektedir. Bu bağlamda, ekonomik eşitsizlikle birlikte şiddetin ortaya çıktığını söylemek mümkündür (Jewkes, 2002, s.1426). Dünyanın diğer bölgelerinde yakın partner şiddeti oranlarına baktığımızda özellikle gelir düzeyi, insani kalkınma ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği endeksinde alt sıralarda yer alan ülkelerde yakın partner şiddetinin daha yoğun olarak gözlemlendiği söylenebilir (Gökulu, 2013, s.1836). Ülkemizde çalışan kadınlar ile yapılan nitel bir araştırmada katılımcılardan alınan cevaplar doğrultusunda, sosyoekonomik düzeyin partnerler arasında şiddetin ortaya çıkmasında neden olabileceğine yönelik görüşler belirtilmiştir. Bununla birlikte ekonomik düzeyin şiddeti gösteren birey açısından partnerini kontrol etme amacıyla kullanabileceğini belirtilmiştir. (Uzuner Akçıl & Gedik, 2020). Buradan hareketle sosyoekonomik düzeyi daha yüksek olan bireylerin sosyoekonomik düzeyi daha düşük olan partnerlerini ezici birtakım davranışlar ya da sözel ifadeler sergileyebildikleri söylenebilir. Bununla birlikte partnerlerin sahip olduğu sosyoekonomik düzeyin düşük olması partnerler arasındaki anlaşmazlık ve tartışmaları arttıracığından istismar davranışlarının ortaya çıkmasına neden olabilecektir.

Alan yazın incelendiğinde romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında bireylerin anne-baba tutumlarının etkili olduğu yönünde benzer sonuçlar görülmüştür. Yapılan çalışmada anne- baba tutumlarının otoriter ya da ilgisiz olmasının istismar için ailesel risk faktörleri arasında olduğu belirtilmiştir. Anne- babanın kabul edici tutumlarının artmasıyla romantik ilişkilerde istismarın azaldığı; anne-babanın kontrol edici tutumu arttıkça ise romantik ilişkilerde istismar düzeyinin arttığı görülmüştür (Alikaşifoğlu, 2008, s.55). Yapılan çalışmalar anne ve babanın baskıcı tutumlarının çocukta davranışsal birtakım sorunlara sebep olduğu sonucuna ulaşmıştır (Thompson, Hollis & Richards, 2003, s.85; akt. Kumcağız, vd., 2018, s.396; Saydam & Gençöz, 2005, s.71). Buradan yola çıkarak bireylerin çocukluk döneminde ebeveynlerinin tutumlarından etkilenmekte ve anne babalarını rol model almakta olduğu sonucuna varılır. Bireyler rol model aldıkları ebeveynlerinin tutum ve davranışlarını içselleştirerek ileriki dönemlerde kendi romantik ilişkilerinde istismar davranışlarını sergilemeye meyilli olabilmektedirler. Dolayısıyla bireylerin kendi ebeveynlerinde olumsuz tutumlara maruz kalmaları yetişkinlik döneminde yaşadıkları romantik ilişkilerde istismar davranışları göstermelerine neden olabileceği söylenebilir.

Alan yazın incelendiğinde romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında bireylerin benlik saygısının etkili olduğu yönünde benzer sonuçlar görülmüştür. Yapılan bir araştırmanın sonucuna göre benlik saygısının ($t=-2,566, p<.05$) romantik ilişkilerde yaşanan istismarı negatif yönde anlamlı olarak açıkladığı görülmektedir. Bu sonuca göre genç yetişkinlerin benlik saygısı arttıkça romantik

ilişkilerinde algıladıkları istismar azalmaktadır (Tagay, vd., 2018, s.712). Yapılan bir çalışmada, benlik saygısı düşük olan erkeklerin, erkek egemenliğini ve kadınlara karşı şiddeti daha fazla oranda destekledikleri, problemlerin çözümünde şiddeti tercih ettikleri belirtilmiştir (Diaz-Aguado & Martinez, 2015, s.20). Yapılan bir diğer çalışmada benlik saygısının fiziksel şiddet uygulama ve istismara maruz kalmayla anlamlı olarak ilişkili olduğu görülmüştür (Papadakaki, Tzamalouka, Chatzifotiou & Chliaoutakis, 2009; akt.Kılınçer, 2012, s.42). Buradan yola çıkılarak bireyin kendini sevmesi ve değer vermesi olarak nitelendirilen benlik saygısı düşük olan bireylerin kendilerini yetersiz hissetmesi nedeniyle ve kendilerini daha güçlü hissetmek amacıyla partnerine yönelik istismar davranışlarında bulunabileceği söylenebilir. Dolayısıyla bireylerin sahip oldukları benlik saygısı partnerlerine yönelik davranışlarını etkilediğinden benlik saygısının romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkmasında etkili olabileceği söylenebilir.

Alan yazın incelendiğinde romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında bireylerin sahiplenme duygusunun etkili olduğu yönünde benzer sonuçlar görülmüştür. Yapılan bir çalışmada öğrenciler arasında romantik ilişkinin birliktelik ve özel arkadaşlıktan ziyade "sahiplenme" ve "sahip olma" anlayışı şeklinde algılanmasının istismara sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Fidan & Yeşil, 2018, s.23). Yapılan bir diğer çalışmada ise flört şiddetinin ortaya çıkmasında sahiplenme duygusu, kontrol sağlama gibi isteklerin öne çıktığı görülmüştür (Kaplan, vd., 2020, s.536). Buradan yola çıkılarak bireylerin romantik ilişki içerisindeyken sahiplenme duygusu ile birtakım istismar edici davranışlar sergilediği dolayısıyla sahiplenme duygusunun yanlış anlaşılması ve partnerlerinin birbirini kısıtlaması sonucunda romantik ilişkilerde istismar davranışlarının ortaya çıkabileceği söylenebilir.

Alan yazın incelendiğinde romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında bireylerin boyun eğici davranışlarının etkili olduğu yönünde benzer sonuçlar görülmüştür. Yapılan bir çalışmada anne-babaları tarafından ihmal ve istismara maruz kalan bireylerin istismar davranışlarını kabullenme düzeylerinin aile içi istismara uğramayanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Karabacak & Kodan Çetinkaya, 2015, s.19). Ergenler ile yapılan başka bir çalışmada ergenlerin boyun eğici davranışlarının fiziksel, sözel ya da cinsel istismara uğrayan bireylerin boyun eğici davranış puanlarının uğramayanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Mayda vd., 2009). Yapılan bir diğer çalışmada ise tıp fakültesi öğrencilerinin sözel ve fiziksel istismara maruz kalma durumlarının boyun eğici davranışını etkilemediği; ancak "annesini babası arasında fiziksel şiddet yaşanma durumlarının boyun eğici davranışını etkilediği ve anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir (Kaya, Güneş, Kaya & Pehlivan, 2004, s.481). Yapılan bir başka çalışmada üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde istismar davranışlarının boyun eğici davranışlarla açıklandığı sonucuna ulaşılmıştır (Kumcağız, vd., 2018, s.397). Başka bir çalışmada ise boyun eğici tutumların aileleri tarafından yeterli destek verilmeyen, sık sık aile içinde tartışmalara maruz kalan öğrencilerde daha yaygın görüldüğü bildirilmiştir (Yıldırım, 2004, s.226). Buradan yola çıkılarak romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında boyun eğici tutumların etkili olduğu görülmektedir. Bireylerin partnerleri tarafından yapılan bir haksızlık karşısında hayır diyememeleri ya da haklarını savunmamalarının partnerlerinden gelecek olan istismar davranışlarını arttıracığı söylenebilir.

Alan yazın incelendiğinde romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında toplumsal cinsiyet rollerinin etkili olduğu yönünde benzer sonuçlar görülmüştür. Günlük yaşantımızın büyük bir bölümünde karşımıza çıkan toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin kalıp yargılar da flört şiddetine yönelik tutumları ve flört şiddetini etkileyen önemli faktörlerden biridir (Qu, Wang & Zhao 2018, s.10; Reyes, vd., 2016; Reidy vd., 2015, s.622). Yapılan bir diğer çalışmada daha yüksek oranda cinsiyet eşitsizliğine ilişkin bakış açısına sahip olan kadınların, daha fazla oranda fiziksel flört şiddetine maruz kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır (Gressard, vd., 2015). Erkek öğrenciler ile yapılan bir diğer çalışmada ise

cinsiyet eşitsizliği ve ataerkil kültüre sahip olan gençler arasında fiziksel ve psikolojik flört istismarı ihtimalinin daha fazla olduğu ifade edilmiştir (Ozaki & Otis 2017, s.17). Buradan yola çıkarak kadınların yapabileceklerinin sınırlı olduğu erkeklerin ise yapabileceklerinin daha geniş kapsamlı olduğu toplumsal cinsiyet algısıyla yetiştirilen erkek çocuklarının romantik ilişkilerinde de bu toplumsal cinsiyet rollerini sürdürdüğü görülür. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet rollerinin romantik ilişkilerde istismar davranışlarını ortaya çıkarabileceği söylenilebilir.

Alan yazın incelendiğinde romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında stres düzeyinin etkili olduğu yönünde benzer sonuçlar görülmüştür. Yapılan araştırmalarda romantik ilişkilerde ortaya çıkan istismar davranışlarının yoksulluğun ve beraberinde gelen yoğun stresin romantik ilişkide istismar davranışlarının ortaya çıkmasında önemli katkısı olduğu görülmüştür (Jewkes, 2002, s.1426). Buradan yola çıkarak bireylerin gündelik yaşamda pek çok stres oluşturabilecek duruma karşı karşıya kaldıklarını ve bireylerin stres anında verdikleri tepkilerin kontrolünü sağlayamayabileceklerinden bilinçli ya da bilinçsiz olarak partnerlerine yönelik istismar davranışlarında bulunabilmektedirler. Dolayısıyla romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında bireylerin stres düzeylerinin neden olabileceği söylenebilmektedir.

Romantik ilişkilerde yaşanan istismar durumları günümüzde yaşanan önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bu sebeple romantik ilişkide yaşanan istismar davranışlarının nedenlerini anlamak için yapılan ve yapılacak olan çalışmalar önem arz etmektedir. İlgili literatür incelendiğinde romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının nedenlerine yönelik nitel çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu çalışmada da çalışma grubunu oluşturan kadın genç yetişkinlerin romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkma nedenlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel yöntem ile elde edilen verilerin alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın çalışma grubu ve araştırmacı tarafından belirlenen açık uçlu soruları araştırmanın sınırlılıklarıdır. Bu sebeple ilgili konu ile yapılacak olan çalışmalarda çalışma grubu ve açık uçlu soruların farklılaştırılması önerilebilir. Bununla birlikte bu çalışmada genç yetişkinlerin romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının ortaya çıkmasında partnerlerin yaşının, sosyo-ekonomik düzeyinin, anne- baba tutumlarının, bireylerin sahip olduğu benlik saygısının, sahiplenme duygusunun, boyun eğici tutumlarının, stresin ve toplumsal cinsiyet rollerinin etkili olup olmadığı belirlenmeye çalışıldığından yapılacak olan çalışmalarda partnerlerin madde kullanımı, düşük sosyal desteğe sahip olması, güvensiz bağlanma stilleri, çocukluk döneminde istismar ve ihmale uğramış olması, ilişki süresi gibi temaların da araştırılması önerilir. İlgili alandaki uygulayıcı olan okul psikolojik danışmanlarına okullarda öğrencilerin iletişim becerilerini ve sağlıklı ilişki kurabilmeleri için gerekli çeşitli becerileri geliştirebilmeleri amacıyla psikoeğitim programları uygulanması önerilebilir. Okullarda romantik ilişkilerde yaşanan istismar-şiddet konularının anlatılması ve bu olumsuz durumları engellemek ya da azaltmak amacıyla önleme ve müdahale çalışmaları yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Alikaşifoğlu, M. (2008). Ergenlerde davranışsal sorunlar. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Adölesan Sağlığı II, Sempozyum Dizisi No:63.
- Arslan Özkan, İ., & Özen, A. (2008). Öğrenci Hemşirelerde Boyun Eğici Davranışlar ve Benlik. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 7(1).
- Bakır, A., & Kalkan, M. (2019). Siber Flört İstismarı, Beden İmgesi ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 2(2), 21-51.
- Boran, P., Gökçay, G., Devocioğlu, E., & Eren, T. (2013). Çocuk gelinler.
- Burcu, E., Yıldırım, F., Sırma, Ç. S., & Sanıyaman, S. (2015). Çiçeklerin Kaderi: Türkiye'de Kadınların Erken Evliliği Üzerine Nitel Bir Arastırma. *Bilig*, 73, 63.
- Can Gürkan, Ö., & Coşar, F. (2009). Ekonomik Şiddetin Kadın Yaşamındaki Etkileri. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2(3).
- Demirtaş, E. T. (2015). *Psychological aggression perpetration among dating college students: The interplay of societal, parental and personal factors*. (Doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Diaz-Aguado MJ, Martinez R. Types of Adolescent Male Dating Violence Against Women, Self-Esteem, and Justification of Dominance and Aggression. *Journal of Interpersonal Violence* 2015;30(15):263658.
- Fidan, F., & Yeşil, Y. (2018). Nedenleri ve Sonuçları İtibariyle Flört Şiddeti. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 16-24.
- Güneş, M., Selcuk, H., Demir, S., İbiloğlu, A. O., Bulut, M., Kaya, M. C., ... & Sır, A. (2016). Çocuk Evliliği Yapan Kadınlarda Çift Uyumu ve Çocukluk Çağı Ruhsal Travması. *Journal of Mood Disorders*, 6(2).
- Jewkes, R. (2002). Intimate Partner Violence: Causes and Prevention. *Lancet*, 359(9315), 1423-9.
- Kaplan, B. (2020). Şiddetin Toplumsal Taşıyıcısı Olarak Flört Şiddeti: Ankara Örneği. *Kent Akademisi*, 13(3), 526-538.
- Karabacak, A., Kodan Çetinkaya, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin şiddet kabul düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 13-21.
- Kaya, M., Güneş, G., Kaya, B. & Pehlivan, E. (2004) Tıp Fakültesi öğrencilerinde boyun eğici davranışlar ve şiddetle ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 5, 5-10.
- Kaya, Ö. S. (2020). Romantik ilişkilerde Sorun Çözme Becerileriyle İlişkili Faktörler: Yaşam Doyumu ve Diğerkâmlığın Yordayıcı Etkisi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 3(1), 33-56.
- Kılınçer, A. S. (2012). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Algıladıkları İstismar*. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Kılınçer, A. S., & Tuzlugöl Dost, M. (2013). Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği'nin Geliştirilmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 4(1), 15-32.
- Kumcağız, H , Orak, O , Şahin, C . (2018). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Algıladıkları İstismarı Yordamada Algılanan Anne Baba Tutumları ve Boyun Eğici Davranışlar . *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi* , 7 (2) , 389-399 .
- Mayda, A.S., Gerçek, Ç. G., Güneş, C., Hüseyinoğlu, A., Güler, M.B. & Yıldırım, A. (2009). Tıp fakültesi öğrencilerinde depresif belirti sıklığının demografik özellikler, sigara, alkol, madde kullanımı, baskın el ve şiddete maruz kalma ile ilişkisi. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 2(4):476-83
- Ozaki R, Otis MD. Gender Equality, Patriarchal Cultural Norms, and Perpetration of Intimate Partner Violence: Comparison of Male University Students in Asian and European Cultural Contexts. *Violence Against Women* 2017;23(9):1076-99.

- Offenhauer, P., & Buchalter, A. (2011).. A Report Prepared by the Federal Research Division, National Institute of Justice, Violence and Victimization Research Division. *Teen Dating Violence:A Literature Review and Annotated Bibliography*.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Özdere, M. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine İlişkin Tutumları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(95), 314-331.
- Polat, O. (2006). Şiddet. *Marmara üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Seçim, G. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Maruz Kaldığı İstismar Davranışları. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), 527-543.
- Tagay, Ö., Çalışandemir, F., & Ünüvar, P. (2018). Contact disturbance and self-esteem as the predictors of the abuse perceived in romantic relationship Romantik ilişkilerde algılanan istismarın yordayıcıları olarak temas engelleri ve benlik saygısı. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 707-716.
- Türk, B., Hamzaoğlu, N., & Yayak, A. (2020). Flört Şiddeti Üzerine Bir İnceleme. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 17(1), 73-81.
- Uluocak, Ş., Gökulu, G., & Bilir, O. (2014). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Stratejik Bir Başlangıç Noktası: Partner Şiddeti. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 362-387.
- Uzuner Akçıl, B., & Gedik, E. (2020). Çalışan bekâr kadınların şiddet algısı: Yozgat örneği.
- WHO. (2002). *World report on violence and health: summary geneva:WHO*.
- WHO. (2010). *Preventing intimate partner and sexual violence against women: taking action*. World Health Organization, Geneva.
- WHO. (2014). Health Care For Women Subjected to İntimate Partner Violence or Sexual Violence: A Clinical Handbook. *Genava*, 99.
- Yıldırım, S., & Terzioğlu, F. (2018). Şiddetin Farklı Bir Yüzü: Flört Şiddeti, Etkileri ve Etkileyen Faktörler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21(4), 285-292.
- Yüksel, H., & Yüksel, M. (2014). Çocuk İhmali ve İstismarı Bağlamında Türkiye’de Çocuk Gelinler Gerçeği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2).

THE VIEWS OF YOUNG ADULTS ON THE ABUSIVE BEHAVIORS THEY EXPERIENCE IN ROMANTIC RELATIONSHIPS

Extended Abstract:

The individual needs to establish a relationship with the people around him to meet his needs from the moment he exists, so romantic relationships are one of the relationships that the individual establishes according to the characteristics of his developmental period and developmental periods (Kaya, 2020, p.34). The period in which individuals are intensely interested in romantic relationships is known as young adulthood, and it is also considered as the transition period of the individual to adulthood. This period includes the university years in which the individual's cognitive, social and emotional development is experienced, and the romantic relationships experienced during the university period play an important role in the development of the individual in the mentioned areas (Kılınçer, 2012, p.2). The romantic relationship experienced in this period will also guide the individual's beliefs, perceptions and attitudes towards romantic relationships during adulthood (Kaya, 2020, p.34). Romantic relationships, one of the psychosocial development tasks of individuals, are considered important for establishing a healthy relationship in adulthood, however, in romantic relationships that are deemed necessary for the development of individuals, abusive behaviors that affect individuals negatively are also observed (Etchevery, Le & Charania, 2008; cited in Kılınçer, 2012, p. 2). Abusive behaviors are described as acts of injury, death, psychological harm, deprivation, or harmful to the development of the individual, intentionally or unintentionally against another individual, group or community (WHO, 2002, p.5).

When the literature is examined, it has been seen that the abuse experienced in romantic relationships is discussed in four dimensions: emotional, physical, sexual and economic (Kılınçer, 2012, p.3). Physical abuse is expressed as the behavior that an individual exhibits in order to hurt or injure his partner, and the force he exerts (Türk, Hamzaoğlu, & Yayak, 2020, p.75). Sexual abuse, on the other hand, is described as engaging in compulsive sexual behaviors against the partner of the individual (Polat, 2006, p.26). Emotional abuse, on the other hand, is explained as the psychological harm of the individual's behavior towards his partner, and verbal abuse is also included within the scope of emotional abuse. Verbal abuse is considered as the type where the words and expressions used by the individual against his partner by using verbal expressions as a tool to intimidate or punish the partner (Polat, 2006, p.26). Finally, economic abuse is the type in which an individual makes his partner dependent on him economically, and his economic resources are used as a means of sanction or threat against his partner (Can Gürkan & Coşar, 2009, p. 125). Romantic relationships experienced in young adulthood are important for individuals to establish healthy relationships during their adulthood. From this point of view, it is necessary to understand the reasons for the abuse experienced in order to eliminate or overcome the abuse situations experienced by young adults in romantic relationships with the least damage. When the relevant literature is examined, there are some factors that cause abuse in romantic relationships; one of these factors is the parental attitudes of the partners. Partner's parents negative attitude plays an important role in the emergence of abusive behaviors in romantic relationships in young adulthood (Yıldırım & Terzioğlu, 2018, p.287). Moreover, low socioeconomic status of partners and accordingly relationship that occur in individuals have been shown as the reason for the emergence of abusive behaviors (Jewkes, 2002, p. 1427). As another factor, it is predicted that the male and female profiles created by society, that is, the gender roles created by society, may cause abuse in romantic relationships. Self-esteem, another factor that is effective in the emergence of abusive behaviors, is explained as how the person evaluates himself or the value he gives to himself. Therefore, the self-

esteem of partners also affects their romantic relationships (Bakır & Kalkan, 2019, p.24). Considering the ages of the partners, which are effective in the emergence of abusive behaviors in romantic relationships, early marriage or child brides in the literature, is seen as a reason for the emergence of sexual and economic abuse behaviors of women in romantic relationships (Yüksel & Yüksel, 2014, p.10). Another factor is that in our culture, submissive behaviors are often thought to be similar to respect, but on the contrary, submissive behaviors, low self-esteem, and the inability to comfortably express their different thoughts or say "no" to a situation they do not want. For this reason, submissive behaviors of one of the partners can be effective in the emergence of abusive behaviors (Arslan Özkan & Özen, 2008, p.53). In recent studies, the sense of ownership experienced by individuals is perceived differently by women and men, so it is seen that abusive behaviors are displayed in relationships. Acting with the sense of ownership of individuals, putting pressure on their partner to be together constantly, getting involved in their clothes, controlling, etc. It emerges as a behavior (Fidan & Yeşil, 2018, p.21). When the literature is examined, it is seen that young adults need help with various problem areas in romantic relationships and needs they face (Kılınçer, 2012, p.10). Abuse or dating violence in romantic relationships is seen as an important problem both in the world and in our country. For this reason, studies conducted and to be conducted to understand the reasons for abusive behavior in romantic relationships are important. When the relevant literature was examined, it was seen that qualitative studies on the causes of abusive behavior in romantic relationships are limited. In this study, it is aimed to examine young adults' views on the reasons for the emergence of abusive behaviors they experience in romantic relationships. It is thought that the data obtained by handling the study with a qualitative method will contribute to the literature.

Key Words: Young Adults, Romantic Relationships, Abusive Behaviors.